

Välisvaatlejana riigieksamil

Kõigi suurskandaalide seas on üsna väärikas koht ka riigieksamitel. Miks küll riigieksamid nii lõovaks teemaks tõusid? Riigieksamid on ju tegelikult vajalikud ja kaotada ei taha neid küll keegi. Väideldakse korraldamise aja, sisu raskuse, materjalide lekkimise, tulemuste teatavaks tegemise ja veel paljudel teistel korralduslikel teemadel.

Koolirahva Õpetajate Leht avaldab asjatundlikke, peensus-teni analüüsivaid materjale. Punase joonena läbib temaatikat riikliku eksami- ja kvalifikatsioonikomisjoni töötajate kõrge enesehinnang. Kõik teised on süüdi! Koolijuhid on saamatud! Ei oska õppetööd ja riigieksameid ühitada! Õpetajad on asjatundmatud kaasaraadmiseks! Korraldus on aga hea ja materjalid kõik jõukohased. Kui materjalide eelnev leke – siis kindlasti kooli kaudu. Koopia sattumine töid paljundavate tehniliste töötajate kitlitas-kusse on välistatud. Praakmaterjalid põletati komisjoni juuresolekul jne.

Vahest suudavad üle-eestilised vastukajad ka kõige enesekindlamaid ametimehi panna järgmiseks kevadeks paremini ette valmistuma. Mõttekaaslaste üksteise rinnal nutmine toob vähe tulu.

Välisvaatlejana puutusin kõige rohkem kokku eksamite läbiviimise kroonuliku korraga. Kuidas õnnestus raske raha eest tehtud eeltöö?

Eesti keele riigieksam. Juhendi kohaselt tuli pealkiri kirjutada kolmandale reale ja kirjutamist alustada viiendalt realt. Kahjuks ei mahtunud mitmed pikad pealkirjad ettenähtud ruumile ära. Pisiasi, kuid tekitas ärevust. Esialgses instruksioonis nõuti õpilaste istumise skeemi. Hiljem see muudeti. Diktor ei olnud eelnevalt selgeks teinud kirjavahemärkide õigeid nimetusi.

Inglise keele eksam. Erinevalt teistest töödest ei olnud üksikud lehed omavahel kinnitatud. Ka polnud lahtistel lehtedel koodi. Tekkis võimalus ajada lehedsegi. Kunagi (võimalik, et isegi tänapäeval) oli dik-

tori töölevõtmisel tingimuseks nn raadiohäääl. Inglise keele eksamil oli härrasmehe tekst arusaadav, kuid daami poolt ette loetu jäi isegi õpetajatele arusaamatuks.

Töös nõuti erinevate piltide lahtikirjutamist. Kasvatustöö korras taheti hukka mõista koduloomaga koos magamine. Kui algselt oli mõeldud voodis olevale kassile rist peale tõmmata, siis oli see kass sedavõrd koera nägu, et enamik kirjutas “koeraga koos ei magata”. Õnneks seda siiski veaks ei loeta. Küsitav on, kas sajad loomasõbrad sellest halvast harjumusest loobuvad?

Ajalooeksam. Viimasel minutil teatas eksamikeskus, et nelja tunni asemel on tööks aega kolm tundi. Trükitehniliselt väga halvakvaliteediline pilt ei võimalda pildil olevaid riigijuh- te ära tunda. Erinevatest õpiku- test võetud kaardid tekitavad segadust.

Bioloogiaeksam. Sama va- bandus. Nelja tunni asemel kolm tundi. Kui räägime pide- valt, et lääne ja meie hari- dussüsteemi põhierinevus on meie faktilise materjali liigne pähetampimise vajadus, siis töös nõuti terminoloogia peast teadmist. Kui sina, kallis luge- ja, ei tea mis tähendab “*kom- mensalism, ontogenees, ektrofee- rimine, prokasüoot* või *sporo- faas*, siis ei küüni sinu haridus- tase keskkooli lõpetamise tase- meni. Soovitan siin näitena too- dud väheseid termineid kusagil seltskonnas mänguna proovi- da.

Matemaatikaeksam. Juhend. Kõrvuti istuvad õpilased saa- vad eri variandid. Teatavasti “kõrvuti” ei istuta ühelgi riigieksamil. Nähtavasti mõeldi kõrvuti asuvaid pingiridu. Ta- valiselt ühe kuni kahe meetri kaugusel. Kõigi tööde raskus- astme üle las väitlevad eri- teadlased. Töö praktilise kor- raldamise eest annaksin riikli- kule eksami- ja kvalifikatsioo- nikeskusele 100 punktist 45.

Otse loomulikult deklareerib komisjon välisvaatleja saama- tuks.

SVEN SAGRIS,
välisvaatleja Harjumaal